

Škála zjišťuje, zda mají žáci během výuky příležitost k prezentaci vlastních názorů a podnětů k probíranému učivu. Vysoké hodnoty na této škále značí, že žáci mají možnost a jsou podněcováni k vstupování do výuky s vlastními názory a myšlenkami. Škála obsahuje čtyři položky zahrnující výroky „u tohoto učitele můžu říct svoje názory k probíraným tématům, diskutovat s ním během hodiny“, „tento učitel se mě ptá, co si myslím“.

9. Iniciativa žáků

Tato škála zjišťuje míru iniciativy, s níž žák samostatně získává poznatky vztahující se k probíranému učivu i k získávání informací obecně. Škála obsahuje čtyři položky. Žáci se vyjadřují např. k následujícím výroky: „svoje nápady si ověřuji hledáním v knížkách, na internetu nebo nějakými pokusy“, „když nám dá učitel složitější problém, snažím se zjistit si sám odpověď“.

10. Snaha žáků učit se

Sedmipoložková škála mapuje míru pozornosti a úsilí, které žáci věnují dosahování cílů a plnění úkolů. Vysoká hodnota na této škále signalizuje cílevědomost a pracovitost ve vztahu ke školní práci. Nízká hodnota může dle autorů znamenat zaměření spíše na sociální aspekty života třídy, popř. odmítnutí či rezignaci na učení. Hodnocení na této škále souvisí s hodnoceními na škále 9 (Iniciativa žáků). Položky zahrnují následující výroky: „snažím se, aby za mnou bylo vidět kus práce“, „vím, co se chci v tomto předmětu naučit“, „v tomto předmětu se opravdu snažím porozumět tomu, co se učíme“.

11. Snaha zalíbit se okolí

Škála mapuje míru konformity v komunikaci žáka, tendenci k zadržení prvotní reakce a upůsobování své reakce reakcím ostatních. Autoři uvádějí, že vyšší míra konformity je v dětství i adolescenci přirozená a pro učitele usilujícího o vysokou míru interaktivnosti výuky může být překážkou, kterou je třeba vhodným způsobem překonat. Vysoké hodnoty indikují vysokou míru snahy zalíbit se okolí, nízké pak tendenci k prosazení vlastního názoru. Položky zahrnují výroky „říkám spíš to, co chce učitel slyšet, než to, co si doopravdy myslím“, „říkám spíš to, co si myslí spolužáci, než to, co si myslím já sám“.

Každý z výroků je hodnocen na pětibodové škále vyjadřující míru souhlasu či nesouhlasu s daným výroky. Jak již bylo uvedeno výše, nástroj je opatřen normami diferencovanými dle stupně vzdělávání (základní vzdělávání včetně nižšího stupně víceletého gymnázia a střední vzdělávání).

Využití nástroje

Ve vztahu k charakteristikám školy hodnoceným v rámci oblasti 6 lze tento nástroj velmi dobře využít k detailnímu zmapování klimatu školy (oblast zahrnutá v kritériu 6.3). Jedná se o nástroj, který v porovnání s jinými dotazníky zaměřenými na mapování psychosociálního klimatu školních tříd zahrnuje širokou škálu oblastí, které třídní klima ovlivňují. Jedná se v této oblasti o nejkompaktnější standardizovaný nástroj, který je aktuálně k dispozici. Položky dotazníku mohou být inspiračním zdrojem pro úpravu dotazníku pro žáky využívaného Českou školní inspekcí. Od druhé poloviny roku 2012 elektronickou verzi dotazníku využilo 70 škol (5919 žáků). Je pravděpodobné, že je ve vyšší míře než u ostatních nástrojů vytvořených v rámci projektu Cesta ke kvalitě využíván i v tištěné podobě (toto využití není zaznamenáváno).

4.2.12 Interakce učitele a žáků

Autořinástroje: Iлона Gillernová, Lenka Krejčová

